

om, hvorledes Gejstligheden skal stille sig til Ligbrænding. Det er det, man har gjort i Lovforslagets § 5, og jeg ved nu meget vel, at denne Paragraf er kommen ind i Lovforslaget netop af Hensynsfuldhed mod Kirken og Gejstligheden, og det er ogsaa meget muligt, at den hellere maa blive staaende, end at der ingen Ting staar, men jeg er dog paa den anden Side ganske bestemt paa det rene med, at den bør ikke blive staaende i denne Redaktion, hvis det er muligt at faa den forandret. Og derfor vil jeg stemme for, at Sagen gaar til Udvalg, for at man kan faa en Forandring navnlig i denne Paragraf — for Resten ogsaa i den forangaaende, som til Dels handler om det samme. Jeg er nu for det første af rent principielle Grunde imod, at Rigsdagen skal træffe Bestemmelse om den Slags Ting, inden Kirken er hørt, og det kan jo ikke hjælpe, at man har sendt Skrivelse ud til Biskopperne, naar man ikke har ventet paa Svaret eller ikke har faaet Svar endnu. Der staar jo i vor Grundlov, at Folketirkens Forsatning skal ordnes ved Lov, og det fremgaar aldeles klart baade af Forhandlingerne og af Motiverne, at denne Forsatning, som Kirken skulde have, skulde væsentlig gaa ud paa at stille Kirken noget mere selvstændig, saadan at den kom til noget mere at ordne eller i alt Fald at tale med om Ordningen af sine egne Anliggender. Man fandt det saa naturligt, at naar Kongens Magt til Dels gik over til Repræsentationen, saa kunde det ikke ske paa samme Maade med Hensyn til den kirkelige Side af hans Magt, da jo hverken Ministre eller Rigsdagsmænd havde Behov at have nogen som helst Tro og altsaa ikke kunde være Kirkens egentlige og afgørende Myndighed. Man mente derfor, at der maatte vedtages en Forsatning, hvorved Kirkesamfundet kom til til Dels selv at afgøre sine egne Anliggender, i alt Fald de indre. Selvfølgelig mente man ikke, at dette Kirkesamfund, det lutherste evangeliste, som man benævner Folketirken, skulde have den samme Raadighed over sine egne Anliggender som Sekterersamfundene eller de mindre afvigende Samfund. Det kunde man ikke gøre allerede af den Grund, at Samfundet støttes saa stærkt af Staten, og det behøves heller ikke, fordi saa mange af Samfundets Medlemmer ere de samme, som ere repræsenterede igennem Rigsdagen. Det er jo nu imidlertid ikke stet, denne Paragraf er aldrig bleven opholdt, og faktisk raader Rigsdagen og Regeringen over Kirkens Anliggender, ogsaa de indre, ogsaa de mest aandelige, og det er en ganske frivillig

Sag, om de ville tage Hensyn til Gejstlighedens Stilling og høre den, inden de foretage noget administrativt eller noget af Lovgivningens Vej vedrørende Kirken. Men naar dette mærkværdige Forhold, dette abnorme Forhold, ikke har affødt større Protester eller bragt større Ulykker i vort Samfund, saa er Hovedgrunden ganske sikkert den, at Repræsentationen, og da ganske særligt Landstinget, altid har haft en Følelse af, at det var et abnormt Forhold, og har derfor med den største Forsigtighed og Maadehold henryttet denne sin Magt, og tillige at Kultusministrene bestandigt have haft en Følelse af, at det var et abnormt Forhold, og derfor saa vidt muligt have hørt Kirkens Stilling og hørt dens Røst, inden de toge afgørende Beslutning af administrativt Vej, og deri have baade Kultusministrene og Rigsdagen handlet korrekt for, selv om det skulde vise sig, at det evangelist-lutherste Kirkesamfund hos os er saa magtesløst og uenigt i Øjeblikket, at man kan byde det al Ting, er det ikke klogt, at man gør det, i alt Fald ikke retfærdigt. Ethvert Misbrug af Magten hæver sig altid, og naar det tilmed ikke er en fuldstændig Lovmæssig Magt, er det saa meget værre. Men hvis man nu her i et Lovforslag som dette gaar hen og vedtager, hvordan det evangelist-lutherste Kirkesamfunds geistlige skulde stilles lige over for Ligbrændingen, mener jeg rigtig nok, at man griber af Lovgivningens Vej, inden Kirken er hørt, ind i et indre særdeles vigtigt Anliggende, og det vil aabenbart bevirke, at mangfoldige rundt omkring, baade geistlige og Læggfolk, ville føle sig i højeste Grad krænkede og forargede over det, og deri se et overmaade skæbnsvangert Strid. Jeg siger ikke, at vi absolut i ethvert Tilfælde skulde rette os efter, hvad Kirkemyndigheden eller hvad Kirken selv gennem sine naturlige Repræsentanter, sine overordnede ønsker. Det er muligt, at vi blide nødt til at gaa imod det, men jeg siger: det at høres kunne de forlange at blive, og blive de ikke det, er det en Tilfidesættelse af en meget ublød Natur, saa vidt jeg kan skønne derom. Jeg ved naturligvis nok, at man vil beraabe sig paa, at det er jo ikke paa Lagt Gejstligheden at forrette Jordpaatastelse ved Ligbrændingen, at det er en frivillig Sag, og at de altsaa der have deres Samvittighed fri; de kunne lade være at være med, men det er ikke afgørende Momenter for mig. Det er ikke nok, at man siger: jeg giver den Mand Lov til det, for det krænter ikke andre, thi jeg siger: jo giver du i et Samfund, af hvad Art det nu er, den enkelte en Tilladelse, som det hele store Samfund er imod, saa